

Prav

TOMŠIČEV GLAS

GLASILO

I.S.N.O.U.B.T.T.

ST. 12

Pismo Vide Tomšič, žene pok. Tomšiča našim:

Borcem, komandantom in
političnim delavcem brigade

TONETA TOMŠIČA

DRAGI TOVARIŠI!

Pošiljam plamteče pozdrave vam, mojim dragim tovarišem, junškim borcem brigade Toneta Tomšiča.

V najtežjih dneh, ko me je dušila boleost in nemočen gnev nad zidovi italijanskih ječ, mi je bil spomin na vas, na vaše junške boje, raj svetlejši misel. Issem vedela mnogo o vas - veliko je bilo med vami in manj debelih zidov in zamreženih vrat - toda vedela sem, da ste in prav tko prezirate smrt, kakor jo je preziral Tone.

Izročil pozdrave našemu Centralnemu Komitetu in vsem našim borcem!" - mi je rekel tisto majske jutro, tisto kratko zadnjo minuto, ki so jo nama dovolili preden so ga odvlekli v gramozno jamo. "Povej jim, da ni lahko umreti mlad, polen sil in poleta, toda za tako veliko stvar kot je naša, to ni težko in za njo rad umrem".

Pri Tonetovi smrti so si podali roke gestapovci, italijanski fašisti in domači izdajalci. Izdan od belogardističnih hlapcev, mučen od gestapovskih in fašističnih krvnikov, je padel prerešetan od krogel iz strahopetnih italijanskih fašističnih pušk. In tako so padli vsi, cvet naših borcev.

Strahopetne italijanske fašistične puške so utihnile, pobesnili v svoji onemoglosti ge-

stopovci in domači izdajalci pa so se iz strahu pred svojim narodom še bolj udingjali nacističnemu okupatorju. Oblečijo se v razne barve a srce jim je eno samo, ena sama misel jih vodi: uničiti vse Tone te Tomšiče, Slavke Šlandre, Serčerje, vse kar je močnega v našem narodu, vse, ki si upajo zoperstaviti se fašističnemu zverinskemu pohlepu, vse, ki si upajo dvigniti uporno pest za pravice svojega naroda. Toda njihov račun je bil napačen. Vsak dan več jih je, ki so pripravljene dati svoje mlado življenje, dati vse za našo svobodo. Vsak dan več jih je, ki vedo, da je boljše stoje umreti, kakor živeti kleče pod fašističnim bičem in lizati noge, ki gazijo naše glave. In namesto ustreljenih in pobitih Tonetov Tomšičev in drugih, so stopale stotine in tisoči naših borcev. Tone Tomšič je dobil v vas tisoč rok, ki neusmiljeno vračajo udarce in gonijo fašistične pse iz naše zemlje.

Tudi v ječah so hoteli, da bi delali za fašiste, zato da bodo še krepkejši vihteli svoj bič, da bodo lahko izdelovali še ostrejši krogle za vaša telesa. Nismo jim hotele delati in niso nas uklonili niti glad, niti mraz, niti sa mota celic.

V dolgih urah, ki so se leno pretakale v mrčnih celicah, ko se je dvigalo iz mraka pred me vse, kar so nam naredili, ko sem gledala v mislih vse, ki so nam jih pobili. Takrat sem pohitela k vam in hodila z vami po naših slovenskih hostah: vidiš fašista! - bij! glej izdajalca! - bij, kolji! nemška kolona! - bij, kolji! dokler ne bo naša sveta zemlja svobodna golazni, dokler ne bomo uredili svoj dom sami po svoji volji, za boljše življenje naših otrok.

Srečna sem, da lahko v tem boju in v tej veličastni gradnji naše nove svobode sedaj zopet in neposredno pomagam tudi jaz. Tenelji na še stavbe niso običajni - to je kri naših najboljših, zato tudi naša stavba ne bo običajna - to bo svoboda, ki že vstaja pred nami, tako, da je vidna in otipljiva tudi za tiste, ki preje

vanjo niso verjeli. Danes imamo našo vojsko, naše osvobodjene ozemlje, našo narodno oblast. Tu zgradili smo in s krvjo zapečatili bratstvo vseh južnoslovanskih narodov, bratstvo vseh slovanskih narodov, bratstvo vseh narodov sveta.

Tako se uredničuje tisto, kar je kazala naša Partija, za kar so Tone in njegovi tovariši živeli in delali leta in leta in za kar so dali svoja življenja.

Pred nami je še borba in delo, pred nami je še najostrejša zadnja bitka. Gestapovski krymki so postali besnejši, zahrbtnejši, drznejši, kot kdajkoli prej. Poiskali so si svojih zločin in pajdašev med našim narodom in z besnostjo otropijajočega bijejo okrog sebe in uničujejo. Nas pa njihovo divjanje ne more ustaviti. Učili so nam mnogo - enega ne morejo: naše voje da osvobodimo svoj narod, ta maščujemo zločine. Pod vodstvom naše Komunistične Partije se bomo borili naprej, neizpr osno in dosledno, brez usmiljenja do sebe in brez usmiljenja do tistih, ki bi se nam ustavljali na našo pot.

Delala bom in vsi bomo delali tako, kot si delal ti Tone, sem mu odgovorila tisto jutro. Vsak dan in danes to ponavljam.

In ponavljam, ko vam preko naše uporne domovine prožim in krepko sti kam roko, moji dragi tovariši!

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

Februarja 1944.

Vida Tomšič l.r.

Odgovor tovarišici Tidi Tomšičevi,
članici predsedstva SNOS

Na položaju, meseca marca 1944.

DRAGA TOVARIŠICA!

Nad vse prijetno presenečeni smo sprejeli Tvoje iskreno bodrilno pismo. Iskrena Ti hvala za pismo in borbene pozdrave!

V zadoščenje nam je, da je fašistični in zverinski nasistični okupator za mučeniško, a samo telesno smrt našega velikega vodnika in Tvoje ga pokojnega moža in tovariša v neumornem delu za svobodo in pravice našega naroda sprejel vprav od borcev brigade Tonetovega imena brez števila udarcev, s katerimi smo in sejemo smrt v vrste fašističnih zveri in njihovih psóv-do mačih Iskarijotov - na vsakem njihovim koraku.

Da brigada Toneta Tomšiča dosega toliko in tako pomembnih vojaških uspehov v borbi za osvoboditev slovenskega naroda, je v prvi vrsti neposredna zasluga Tonetovega dela. Že ob ustanovitvi brigade Toneta Tomšiča se je v brigado priglasilo mnogo Tonetovih sodelavcev, po drugi strani pa je KP takoj spočetka dala brigadi mnogo junaških in predanih članov-borcev ter je tako po njih vzgledu ostala v brigadi tradicija nedopovedljivih in neštevilnih junaštev. Tako mora ostati tudi v bodoče. Partijci in Skojevci v Tomšičevi brigadi ne bodo zostali junaškimi borci prej odjenjali sejati smrt okupatorju, dokler ne bo osvobojena poslednja peč združene Slovenije v okviru demokratične in federativne Slovenije.

Mučeniška smrt velikega Toneta Tomšiča je po njegovih borcih obilno maščevana in skoro bodo uresničeni veliki ideali, za katere se je boril in prelil svojo kri. Ta čas je blizu.

Sprejmi, draga tovarišica iskrene borbene pozdrave od vseh borcev in funkcionarjev bri

gade, ki bi bila zelo srečna, če bi te mogli ob
kaki priliki osebno pozdraviti.

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

Politkomisar: Iado Mišič 1. r.

Komandant, major: Ivan Lovčič 1. r.

MIHA

politkomisar

I. SNOUBT

BESEDA NOVINCEM

Tovariši, ki ste v poslednjem času vstopili
v Narodno Osvobodilno Vojsko Slovenije, pozdra-
vljeni v vrstah Tomšičevih borcev! Postali ste
borci narodnega heroja Toneta Tomšiča, prvobor-
ritelja našega narodno osvobodilnega gibanja
in vodilnega člana Komunistične partije Slove-
nije. Vključeni ste v prvo, najstarejšo sloven-
brigado ki je preključena v težkih in junaških
borbah ter tako postala udarna pest slovenske
ga naroda, ki bije in tolče v našo zemljo nepo-
klicanega in mrzkega tujca na vsakem koraku.
S tem ste postali sestavni del Narodno Osvobo-
dilne Vojske Jugoslavije, katere junaški borbi
se čudi ves svet. Tako ste postali tudi sestav-
ni del zavezniških armad /Amerike, Anglije in
Sovjetske Zveze/, ki bodo v najbližji bodočno-
sti strle kruto fašistično zver, ki si je hote-
la podvreči ves svet v srednjeveško sužnost in
uničiti vse male narode - tako tudi slovenskega.

Videli ste, mnogi tudi občutili, kako je krvo-
ločni Hitler, največji zločinec v vsej zgodovi
ni človeštva, takrat ko se je čutil še močnega
zščel načrtno uničevati slovenski narod, z iz-
seljevanjem in masovnim klanjem. Saj je celo
javno izjavil v svoji knjigi "Mein Kampf", da
so Slovani "kulturni gnoj", ki ga je treba iz-
trčebiti iz zemljake površine. Da se to ni in
se ne bo nikdar zgodilo, je predvsem zasluga
Rdeče Armade in narodno osvobodilnega, parti-
zanskega gibanja, ki je s svojimi udarci ranilo

fašistično zver ,ki je v poslednjih srvtnih kr-
čih.

"Štajerski gospodar" trdi, da se na Vzhod-ni
fronti bori 33000 Štajerčev, ki so bili zasle-
pljeni oč navidezne moči in začetnih Hitlerje-
vih uspehov; mnogo od teh nesrečnežev je že pa-
dlo na daljnjih ruskih poljanah, kljub temu, da
jih ni ročila slovenska mati zato, da bi umira-
li in krvaveli za zločinskega tujca - Hitler-
ja; mnogi so spregledali, a na žalost nimajo mo-
žnosti, da bi se odtegnili mučeniškemu in ne-
častnemu hlačevanju; tisti pa, ki so imeli sre-
čo, da so bili kot ranjenci poslani na bolezen-
ski dopust, se pa ne vračajo več na Vzhodno mo-
rišče, ampak se navdušeno priključujejo borcem
za svobodo slovenskega naroda. Od teh tovarišev
vsak dan lahko slišite pripovedovanje o grozo-
tah, trpljenju, brezsmiselnemu žrtvovanju mili-
jonov mladih življenj, ki jih je blazni Hitler
poslal v klavnico. Ti tovariši so prevzeti sov-
raštva in mržnje do zverinskega okupatorja, ki
ga z zadoščenjem ob vsaki priliki bijejo in za-
to z lahkoto in s pesmijo prenašajo vse napo-
re partizanskega življenja.

Borci XIV. divizije niso prišli na Štajer-
sko, da bodo z lastno silo osvobodili štajerske
Slovence izpod Hitlerjevega gospodstva, ampak,
da dvignejo od silnega terorja omamljeni na-
rod k oboroženemu upor. Vaša sveta dolžnost je
da vsi, ki ste sposobni za orožje - če nočete,
da vas bodo preklinjali potomci - zgrabite za
puško in z krepkimi udarci pripomorete k uni-
čenju fašizma. Prvič po tisočtristo letih sebo-
riš, ti ponosni Štajerec, v lastni narodni voj-
ski, za lastni narod in za lastno boljšo bodoč-
nost!

V tej osvobodilni borbi ne more nihče sta-
ti ob strani kot opazovalec - saj gre za narod-
ni obstoj; - tisti pa, ki so stopili na stran o-
kupatorja, zlasti če so to storili prostovolj-
no, bodo kot narodni izdajalci brez pogojno u-
ničeni v borbi ali pozneje, ko bodo postavljeni

osramočeni in zaničevani od lastnega naroda,
pred narodno sodišče in neizprosno obsodbo.

Tone, nam. politkovisarja
I. SENCUBTE:

21. MAJ

Stara Jugoslavija je propadla! Pošteni slovenski elementi, zlasti komunisti, so takoj uvideli resen položaj in začeli z organizacijo kolonizacije, ki si je zadala cilj izgnati okupatorja iz naše zemlje. Fašisti in krvniki so si začeli nalogo, da uničijo slovenski narod, da iz slovenskega življa naredijo sebi pokornega psa.

Tone Tomšič je bil eden prvih, ki je začel z delom. Hodil je od kmeta do delavca in do poštene delovne inteligence jih organiziral za skupni boj proti fašizmu. Njegovo delo je bilo težko. Že v Jugoslaviji zasledovan od nasprotnikov poštenih ljudi je bil večkrat aretiran. Po prestani Glavnjači in dolgem zaporu v Srenski Mitrovici je zelo oslabelelo njegovo zdravje. Ves bolan in strt od piričevega biča se je takoj po zaporu zopet lotil dela. Njegova volja pomagati svojemu tlačeneru narodu, je bila tako velika, da ga ni bilo režima, ki bi mu to voljo vzel.

Fašisti so po prevzemu oblasti dobili v roke vse akte Toneta Tomšiča. Zato so se z vso resnostjo vrgli na delo, da bi dobili tega delavskega voditelja v svoje roke. Dobro so vedeli, da je Tone resen nasprotnik njihovega režima, dobro so tudi vedeli, da ima on največje za sluge pri organizaciji Osvobodilne Fronte slovenskega naroda. Izdajstvo je Toneta izročilo fašistom v roke. Kakor lačni volkovi so se lopovi veselili tega plena. S tem se je začelo za Toneta povsem drugačno življenje. Mučen po ita lijanskih zaporih je dajal nam vsem zgled na rodne borca, ki ve čemu se boji in komu

se bori. Kljub temu, da so ga vlačili tudi po nemških zaporih in ga je imelo v rokah Gestapo ni črnil niti besedice o organizaciji Osvobodilne Fronte. Ko so fašisti videli, da vse muče nje ne pomaga, so ga v Ljubljani 21. maja ustrelili v tilnik.

Težka izguba je bila to za nas! Izgubiti svojega voditelja in organizatorja OF je bil znak vsemu slovenskemu narodu, da je treba to izgubo nadoknaditi še z masovnejšim delom v kolonizaciji OF. To se je takoj pokazalo. Ravno meseca maja je naša NOV Slovenije doživela največji dotok v svojem obstoju. Vsi pošteni, zavedni Slovenci so vedeli, da je treba naščevati smrt tovariša Toneta. Njegova smrt nam je bila kakor pogonska moč v našem delu. Vsi smo se vrgli na delo, da bi nadoknadili njega, ki nas je povezal v tako močno in enotno OF.

Velike zasluge ima Tone tudi za Komunistično Partijo Slovenije. Bil je organizacijski sekretar Centralnega Komiteta. Sploh je bilo vse njegovo skromno življenje posvečeno le temu, da bi pomagal slovenskemu narodu, da bi iz hlapca napravil samostojnega človeka.

Ob smrti Toneta Tomšiča pa se spomnimo še hrabrih borcev Narodno Osvobodilne Vojske, ki so v teku boja za našo svobodo in skupnost dali svoje dragoceno življenje. Njihova življenja so dragocena - nas Slovencev je malo, toda brez žrtev ni svobode. Če ne bi bilo teh naših herojev, ne bi imeli tega kar imamo.

Iztok, član politoddelaja
XIV. Divizije

CERKEV TER SLOVENSKA NARODNA OBLAST

Visoki kler, ki tvori danes jedro naše slovenske reakcije, ni hotelo razumeti osnovne pravice ter dolžnosti vsakega naroda, da čuva in

očuva svoj nacionalni obstoj. Naša visoka duhovščina se ni priključila tej narodni borbi, čeprav so bili ogroženi tudi njeni osnovni interesi od fašizma. Prepoved rednega bogočastja, ki je bilo praktično ukinjeno z izgonom slovenske duhovščine iz stajerske in Gorenjske, zapiranje samostanov, vse to bi narekovalo vodstvu cerkve, da aktivno stopi v narodno osvobodilno borbo, v kateri bi prav gotovo dobila častno mesto.

Z izgovorom, da sodeluje v tej borbi, strahuje, ki ima drugi svetovni ideološki nazor, je naš višji kler prepovedal duhovščini sodelovanje pri narodno osvobodilni borbi, čeprav bi bilo to njihova sveta dolžnost, saj je bilo v ospredju vprašanje obstoja vsega slovenskega naroda in s tem tudi naše cerkve. Po nujnem razvoju ni moglo vodstvo cerkve ostati ob strani, kot opazovalec v narodni borbi, temveč se je okoli njenega vodstva začela zbirati vsa reakcija, ki je hotela zaneti državljansko vojno. To se seveda ni posrečilo, ker so bili pravočasno razkrinkani po zaslugi Komunistične Partije. Njihova parola vera v nevarnosti je bila pravočasno razgaljena ter osmešena.

Med tem ko je kardinal Hlond, prvi predpovabljeni našemu ljubljanskemu škofu, pozval svoje škofove v organizaciji odpora proti fašizmu in je zato po Hitlerjevih hlapcih zaprt, vsa visoka duhovščina ljubljanske škofije hoče svojo izdajalsko pot.

Le majhen del poštene slovenske duhovščine, ki se je priključil narodni borbi je z Odlokom o ustanovitvi verske komisije pri Slovenskem Narodno Osvobodilnem Svetu /SNOS/, dobil za nalog, da uredi odnose med slovensko narodno oblastjo ter med cerkvijo. Naloga te verske komisije je zlasti: Varovati nemoteno izvrševanje bogočastja.

raziskovati in ugotoviti v vseh panogah javnega in zasebnega življenja vsebino, vpliv in učinke sedanjega razmerja med cerkvijo in slo-

vensko narodno oblastjo,

Sodelovati pri urejanju tega razmerja zlasti s tem, da pri nastalih nesporazumih daje mnenja in stavi predloge, dalje, da pomaga organom narodni oblasti pri reševanju konkretnih nalog.

Skrbeti za dokončno ureditev razmerja med cerkvijo in slov. narodno oblastjo s tem, da da je pobude in predloge pribavlja potrebno gradivo.

S tem odlokom je izgubila reakcija z rdk po slednje orožje, s katerim je hotela slepiti slovenski narod, da je Osvobodilna Fronta /OF/ proti veri in cerkvi.

Poročnik Lado, vodja
Prop. ods. I. SMOUBTT.

GRADIMO NARODNO OBLAST

Val osvobodilnega gibanja je zajel tudi vso Štajersko. Tisto Štajersko, ki jo je Hitler za "vse večne čase" priključil velikemu Reichu". Naš slovenski kmet in delavec, katerim je okupator že skoro upognil hrbtenico, se je dvignil s prisotnostjo XIV. Divizije Narodno Osvobodilne Vojske /NOV/ se je povečala udarnost vseh naših edinic na Štajarskem. Okupator se ne počuti nikjer več varnega. Goriijo rudniki in tovarne, v zrak lete avtomobili, vlaki in tanki. S ponosom in občudovanjem gleda ljudstvo te uspehe. Vrste naših borcev se večajo iz dneva v dan. Z vseh strani se prijavljajo fantje in mošje, da se bodo udeležili še poslednje in odločilne bitke. Čez noč je splahnela vsa triletna hitlerjanska propaganda, ki je prikazovala našo vojsko kot bando in druhal, ki samo mori in pobija. Vsak pošten Slovenec se danes zaveda, da je NOV rešiteljica našega ljudstva, da se bori za svobodo vseh Slovencev, da se skupno z ostalimi narodi bori za federativno demokratično

Jugoslavijo.

Niso to morda samo fraze, niti ne zidamo gradov v oblake, kajti temelji naše bodoče državne ureditve so postavljeni. Na velikih žrtvah so zarajeni ti temelji, zato bodo trdni in stamba njih neporušljiva.

Na II. zasedanju Antifašističnega Vječa Narodnog Oslobodjenja Jugoslavije /AVNOJ-a/ novembra meseca 1943, kjer so zastopani vsi narodi Jugoslavije, to je Slovenci, Srbi, Hrvatje, Črnogorci, Makedonci, so bili sprejeti dalekosežni sklepi. Med najvažnejšimi je sklep, da se bivi jugoslovanski vladi, ki je pobegnila v inozemstvo, odvzane vse pravice do zastopstva jugoslovanskih narodov in, da se kralju Petru II. prepove povratek v državo. Nočemo več stare gnile Jugoslavije, ki se je sesula kot trhla stavba v par dneh, ampak zgradili bomo novo, demokratsko, enakopravno, bratsko državo. Postavljene so že vrhovni vodilni organi te nove Jugoslavije in sicer predsedstvo AVNOJ-a in pa začasna narodna vlada /Nacionalni Komitet/ v kateri imamo Slovenci štiri zastopnike / Kardelj, Kocbek, Ing. Serbec in dr. Kržišnik/. Edino AVNOJ in Nacionalni Komitet, katerega predsednik je maršal TITO, sta prava zastopnika jugoslovanskih narodov.

V okviru te nove Jugoslavije bo nam Slovenecem zajamčena svoboda. Vsi Slovenci bomo združeni, tudi Primorski in Beneški ter Koroški, katere je poprej meja rezala od nas. Kakor je AVNOJ postavil temelje državne ureditve Jugoslavije, tako je nas Slovenski Narodni Osvobodilni Svet /SPOS/, od zastopnikov slovenskega ljudstva postavljen parlament, načrtel in določil pot našega bodočega življenja. Na svojem zasedanju februarja 1944. je izdal SPOS zgodovinske odloke, ki bodo prinesli nam Slovincem novo državniško življenje. Nič več ne bo starih obolelih občinskih uprav, nič več policijskih srezkih načelstev in banovin. Oblast bo prevzelo ljudstvo, ki bo potom svobodnih in tajnih vo-

litev postavilo Osvobodilne Odbore. Ti Osvobodilni odbori so samoupravne edinice, to se pravi, da bodo imeli pravico za svoje področje izdajati uredbe in odredbe, z drugo besedo imeli bodo naredbodajno in izvršno oblast. Kot so se po preji oblasti stopnjevala od nižjega, to je občina, do najvišjega banovine, tako bodo tudi Narodno Osvobodilni Odbori postavljeni najprej za manjša področja, nato za večja i. t. d. Z ozirom na svoje področje se bodo imenovali Krajevni Narodno Osvobodilni Odbori, Okrajni NCO in Okrožni NCO. Nad vsemi temi pa je postavljen Slovenski Narodno Osvobodilni Svet, naš slovenski parlament s svojim predsedstvom, katero vrši začasno posle naše Narodne vlade. Bistvena razlika od prejšnje državne ureditve, bo torej v tem, da bo vse samoupravne organe postavilo ljudstvo s svobodnimi volitvami. Le na ta način bo dosežena res prava demokracija in svoboda, ker bodo oblastvo predstavljali od naroda postavljeni organi in ne kakor je bilo poprej, da jih je imenovala centralna vlada brez oziroma na želje in zahteve ljudstva.

Tudi v bivši Jugoslaviji je bilo izdanih nebroj zakonov in uredb, ki so govorile o demokraciji, samoupravi, toda bile so lažnje ali so ostale zgolj na papirju. Pri nas tega ni več. Le se izvajajo sklepi AVNOJ-a, kakor se izvajajo odloki SNOB-a. Na osvobojenem ozemlju se prav sedaj vrše volitve v Narodno Osvobodilne Odbore. Ljudstvo si s tajnimi in svobodnimi volitvami postavlja svoje zastopnike, ki bodo vršili upravne in druge posle po zahtevah in željah naroda. Ne bo več dolgo, ko bo tudi zatirani Štajerski zasijalo sonce svobode in si bo postavila svojo narodno oblast.

Dara:

TOVARIŠU KAPE TANU KO TARJU V SPOMIN

Preraja se dežela, v katero smo pred dobrima mesecema pohiteli veselih src in svežih, mladih moči mi vsi, ki smo iz nje hoteli vréči surovo haljo tujčevega gospodstva. Ozelapele so livade, vzdrhtela je zemlja od toplih poljubov pomladanskega sonca, da smo partizani ob pogledu na vse to prebujajoče se življenje okrog nas zavriskali s Cankarjevim Kurentom: "Blagoslovljena domovina, pozdravljena iz veselega srca!"

Tudi Ti si bil med nami še tedaj. Redkokdaj nenasnejanega obraza in odkritega pogleda te mirno plavih oči, nad katerimi se je ponosno vzdigovalo lepo oblikovano čelo človeka - pošto njaka. Takega smo Te poznali in se Te še spominjamo tovariši.

Bila sem med onimi, med katerimi si se zna odkriti vsega, ki so Ti smeli pogledati v dušo. Tvojo lepo, dobrote in ljubezni bogato dušo. On, preveč si znal ljubiti! Ljubiti zemljo domačo, ki je zajejala pod krutimi in neusmiljenimi udarci sovražnikovih pesti. Znal si prenašati te pljenje, znal vlivati poguma v nas, ko smo telesno in duševno izčrpani že skoro klonili. "Ti kar, ženkica, moraš vzdržati, saj je bodočnost mladi nam preveč svetla, da bi omagovali!", si tolažil nas dekleta. Je še spominjaš? Sključene kot starke zavite v šatorke, smo hodile po snežnih métežih, zaprte same vase, brez življenja. Med štajersko ofenzivo je bilo. Pa si nas prišel pogledat Ti, ki nisi mislil nase, na mraz, sovoril si nar o soncu. Tedaj je tudi v naše duše gorkeje posijalo, da nismo čutile več praza po telesu in nogah, ki so že zmrzovale. - Oh nisi bil samo enkrat naš rešitelj! - Gledam Te v duhu..

"Sovražnik, sovražnik!" je završalo v logorju. Utrujeni obrazi in izmučeni - z vseh strani. Oči

-so neirno begale okoli. Pa je bilo slišati :
"Pa juriš! juriš! juriš!" Znani glas mi je došel do
ušes, ko so že zaklicali tovariši: Kotar! MašKa
tar gre! Komandant Kotar! je šlo od ust do ust.
Bil je prvi, ki je šel s svojim bataljonom sov-
ražniku nasproti. Pognal je sovražnike v beg. Da
voja cev ni zgrešila nikoli. Gorje mu, ki si ga
je izvolilo Tvoje orožje. - Opazovala sem Te ne
koč. Ni Ti vztrepetal živec na obrazu, ki je po-
stal negiben, skoro tuj zame, ki Te še nisem vi-
dela tako zresnjene. Izraz okrog usten pa mi
je povedal veliko. Ves gnev, vsa od trpljenja,
ki si ga skrbno zaklepal vase, razbičana duša
je govorila iz Tebe, medtem ko je roka počiva-
la ob puškini cevi, pripravljena, da vsak trenu
tek odkoči. Iz oči Ti je gorela maščevalnost
sovraštvo do slehernega tujca, ki živi pri nas.
"Pogini pes, saj drugega nisi zaslužil, ubil si
mi mater, sestro, zažgal dom!" In počil je strel.
Ponovno si Ti je vzravnala glava, pokazali so
se Ti beli zobje, ko si spregovoril, premagan od
hipnega zadovoljstva sam s seboj: "Zopet eden
manj!" Še Ti je potem v sreči gorel obraz, ko
smo Ti stiskali roko, mi vsi, ki smo s Teboj de-
lili prijetne in žalostne ure našega skupnega
življenja.

Ko se je Stajerska oprostila snežne odeje in
sno zopet postali ljudje, takrat si odšel, sled-
deč novim zahtevam dolžnosti iz našega bata-
ljona v drugega. Le parkrat sem Te videla od te
daj. Spominjam pa se dneva, ko si prijezdil na
vitkem belcu, na čelu svojega bataljona pred
nas. Stopila sem pred Te. Čestitam, tovariš ka-
petan!" Stiska roke in presrečnega smehljaja
ki si mu je pojavil na ustih ob nojih zadnjih
besedah, ne pozabim nikoli.

Kapetan naš dragi, li vedno prvi med prvimi
Ti, ki si toliko ljubil življenje, pa na moj
vprašanje. "Si že kdaj mislil, da boš padel?",
odgovarjal prepričevalno: "Veruj mi, da še niko-
li, kadar sem šel v borbo." Zakaj si zaslišal
prav Ti prežodaj lažnji spev? Ti morda nisi

zaslužil uledati nekoč cilj svojih želja? Svo-
bodno domovino? Odšel si od nas, ki te neizpra-
no pogrešamo. A kloniti ne smeš, kot nisi kloni-
nil. Ti, saj se nam zdi, da na se vedno vzpodbu-
ješ v delu in življenju z našimi prčevimi beseda-
mi:

"Mi nočemo kivetati, mi hočemo živeti!"

Poročnik Stane Braškar
vodja Prop. odseka XIV. div.

TOVARIS JOŽE / Fedor Kovačič/

ustanovitelj in šef brigade tehnične, gotovo eden izmed najpopularnejših tovarišev v brigadi, je bil za tritredenske štajerske ofenzive pogrešan. Pravijo, da so ga poslednjič videli bolnega pri III. U. B., ko je ob hudi borbi prekorlačil Savinjo pri Lučah in da je verjetno padel v bitki.

Tega ne moremo verjeti. Se vedno smo trdno prepričani, da se bo od nekod le prikazal naš stari Jože in tudi v nadalje s svojo neutrudljivo marljivostjo in asketsko delavnostjo, ki ga pozna počitka, z obširnimi znanjem marksizma in leninizma ter skrajnim idealizmom nadaljeval delo, pisal, izdajal Tomšičev glas in brez števila letakov in drugih edicij.

Čeprav je tako negotova usoda našega Jožeta, nam vsem vedno, kadar pomislimo na temno možnost, da je padel junaške smrti, prihaja njegov plemeniti lik pred oči, ožarjen z mnogimi krasnimi potezami redkih kremenitih značajev, prihaja nam ob mnogih njegovih ravnih potez pred

vsem pred oči, kako je lani septembra v bitki pri Cerknici izpričal, da je bil vreden sodelo valec in osební prijatelj narodnega heroja tovariša Toneta Tomšiča. Pod grozovitim ognjem vseh vrst orožja in tankov je ob uriku po veliki čistini smatral za partijsko dolžnost reševati ranjenega tovariša. Med tem mu je rafal ubil ranjenca in sam je bil ranjen. Padel je v zaklon, v naslednjem trenutku pa je pač zo pet med točo krogelj in sam ves v krvi potegnî iz ognja drugega ranjenega tovariša in ga trudoma peljal na varno. Ko so borci potem govorili o tem junakim in na videz tako sila preprostem skromnem Jožetu, so pristavljali: "Jože je pač komunist".

Jože Ti si najboljši tovariš, neumoren dela vec, veliki idealist, Ti si heroj, skratka, Ti si pravi partijec!

Če se povrneš živ, - o, da bi se! - ne razburjaj se, da smo zapisali medel obris Tvojega kri stalnega značaja; če pa se ne bi vrnil, naj bo do tvojice v skroman spomin!

Dara:

TOVARIŠU KOTARJU

V naravi tisoč se cvetov prebuja,
ki sonce z zlatim žarom jih ogreva,
v pomladni pesmi duša Ti prepeva,
ob vonju rož spomine si obuja.

Preveč poklanjaš nam pomlad zelenja,
nasititi ni težko lačne duše,
Ti vajene ledu in večne suše
prevzete že od zarje so vstajenja.

Trpljenje skupno nas med sabo veže;
ta vez čvrstejša je od sto verig,
izguba slehernega nam v srca reže.

Si moral tudi Ti od nas oditi?
So res povelja z usten Ti zamrla?
Ból kruta hoče duše nam prevpiti.

SONJA:

Akcija na vlak

Na dan 9. maja t.l. je dobil naš I. bataljon Tomšičeve nalogo, da napade vlak na progi Vele nje. - Soštanj. In res, že ob šestih je bil zbor celega bataljona, ker do določenega mesta je bilo precej daleč. Hodili smo čez hribe in doline mimo samotnih kmetij. Opazovala sem lju di, kako so nas z veseljem v očeh ogledovali, vse drugače kakor ob februarški ofenzivi. Prav ted smo takrat korakali, pa se mi je zdelo, da so to povsem drugi kraji, drugi ljudje. Nič več ni sme ga, nič več preplašenega ljudstva. Ogledujoč si zelenje in cvetje, sem si zaželela, da bi žekma lu zasijala tista, tako težko pričakovana svoboda, da bi res vse to z veseljem svobodno uživali.

Ko smo bili že v bližini določenega mesta, smo se pri neki hiši ustavili ter razdelili na dve skupini. Prva je šla na rekvizicijo, a druga na akcijo. Ko so se tovariši druge skupina začeli tiho pomikati v dolino proti cesti in železnici, je bilo vsakemu kar malo tesno pri srcu od nestrpnosti, saj niso še vedeli kamare do. Ko so jim bili odkazani položaji ob progi in cesti, so hitro uganili kaj bo. Na tračnice so navalili še kamenja in vse priprave so bile končane. Ni bilo treba dolgo čakati, ko se začu je sopihanje vlaka. Že se prikaže lokomotiva, še malo in z dveh strani so zapeli naši mitraljezi. Vlak je takoj obstal na mestu. Vsi preplašeni se prikažejo iz njega železničarji, en vojak in nekaj potnikov večina žensk. Toraj ni vojska, kakor nam je bilo sporočeno, da bo prišlo s tem vlakom. Tovariši so vse najprej pomirili in zbrali vse ženske skupaj, nakar jim je nam. polit-komisarja Uroš napravil majhen govor, da jim je razjasnil, kaj smo partizani, za kaj se borimo in zlasti, da se borimo tudi zanje, za vse zaslepljeno in tlačeno ljudstvo. Ženske so bile ginjene, posebno tiste, ki so prvič videle

partizane in ko so se same prepričale, da niso taki banditi, kakor nas vsak dan slike jo en ci, največ pošteni slovenski voja in električar je; med katerimi so bili večinoma Avstrijci, so odpeljali v štab bataljona na zasliševanje, med tem so imeli tovariši posla z vlakom. Pognali so praznega nabrež, pa so je ne dovolj ter začel gorati, ker je bila lokomotiva poškodovana. Ko je že plamen zajel še preostalih pet vagonov smo se oddaljili.

Z veseljem smo se vračali s teh položajev, potem pa zasedli druge v bližini ceste, pričakujemo, da bodo prišli Svabi po ledat tragičen konec njihovega vlaka. Prišli so, toda samo s tankom, za nam se pa niso upali napraviti niti koraka, saj so slutili, kaj bi jih čakalo nad cesto v hribu.

Tako je potekla naša akcija na vlak.

Pismo Daki-ju

Objavljamo pismo, kakršnega je poglal naš tovariš polkovniku tov. Dakiju, narodnemu heroju. Pismo priobčujemo predvsem zato, da pokažemo kako partizani ljubijo svoje komandante takega kova, kot je junaški Daki, ki je bil dolgo dobo komandant naše brigade in ki je v nemali meri njegova zasluga, da je brigada Toneta Tomšiča dosegala in dosega take uspehe; pismo pa priobčujemo tudi zato, ker je v njem delno opisana velika tritednjska štajerska ofenziva.

Uredništvo

DRAGI DAKI!

V zamero šteti nam ne smeš,
da dolgo Ti pisali nismo;
smo borbe stalno imeli veš,
da časa ni bilo za pismo.

Ko si odšel, v brigadi
tvoji je dolgo dolg čas bil;
imeli smo Te srčno radi,
tovariš - vodja si nam bil.

Spomin na Tebe je ostal,
ostala je še šola tvoja:
na svojem mestu vsak ostal
je prav do kraja boja.

Benko zdaj je komandant,
pri fantih vseh priljubljen fant
drži se zvesto šole tvoje,
ko švabe bije zraven poje.

In Tvoj preizkušeni recept:
"Razbij zasedo vsako!"
In švabo spravil boš v precep,
če juriš z jurišem enako.

ugonobiš, kot bil načrt
sovraga je. To zanj je smrt!
Benko, is po tem sta se ravnala,
sovraga sta nešteto krat ugnala.

Tam na Hrvaškem smo
kar dobro se imeli:
Ustaše parkrat smo
prav temeljito zleli.

Zasedo nam postavile
- ustaške reve,
smo brzo jo ratpihali,
kot prazne pleve.

Štajerska, Gorenjska pa;
kamor smo potem prišli,
bila je za nas prav vsa,
le eni ne - nemčurski psi.

Imeli težke borbe smo,
tri tedne ofenzive;
razbili vse zasede smo,
potem pa švabe mine.

S topovi, tanki, avijoni,
in radio ter kamijoni
divizije v svoj obroč
jim spraviti ni bilo moč.

Si tanke Ti ljubiti
prav zmiraj nas učil:
jih prvi, drugi, tretji
- vsak nekaj je razbil.

In da bi videl Ti požar!
Smo rudnik Benovo zažgali,
smo Šercerju tam pomagali
iztrgat tujcu zemlje dar.

Ko bili skoro so sigurni,
da nas dobili vse so v past,
so bili naši še bolj urni -
premnogi švabi pa v propast.

Hi-mne divizijske del:
"Vsi za komandantom v boj!"
kadar bo ledo še pel,
se spomnil bo na hrd proboj.

"Juriš!" Vasja je velel,
"Puške, bombe, mitraljez!"
- naši ž njim, naprej drvel,
razbit je bil nevarni jez.

Dežela Stajerske je priča,
kako smo strli mi hučiča,
kako od dvajset tisoč psov
jih tisoč krije zemlja rov!

In ko je Steindl najbolj vpil,
to čitali smo v listih,
kako da nas je vse razbil,
--- saj veš kaj mi je v mislih:

Brigada naša že drugod
sovraga tolče, bije,
iz boka v hrbet prav povsod
mu trajev venec vije!

V Moravčah smo razbili
tam švabsko oporišče,
spet drugič razpalili
v drugo smo osišče.

Nabit je kamijona dva
od švabske je zalele -
pobita je posadka vsa
od naše težke Brede.

Še nekaj je po Tesi Daki,
ostalo v brigadi:
vozili bi se vsi na vsaki
z avtom vedno radi.

Tu stranska, tam naj glavna cesta
-patrola v avtu silko česta!
In ti ljudje tu preko Save
gostijo partizane prave.

Milenko zadnjič vzal je
tovorni avto z mlekom;
nanj mitraljezko trojko,
še sam se gor povzpel je.

Brž v to in drugo postojanko,
- rad vjel bi švabo v zanko,
ko ti v lečici sredi trga
z rafali švabov več raztrga.

In takih dogodivščin
nabira se cel kup;
si Steindl glavo praska:
"Guerila - to je strup!"

V brigadi zdaj je nova moda:
že vsak od pruskega gospoda
obleko novo, suknjo ima,
se le po zvezdi še pozna.

Brigada raste se množi,
ker švabo fante zdaj lovi;
a oni se jim vrat na nos
prijavljajo v najbližji VOS!

Republjanska dekle: pa
so vsa organizirana,
prijateljstev mnogo ostribojo
z ranjenca, ki še ležijo.

Sploh ljudstvo tu zlat je vredno:
za vojsko vse in z nami vedno
uspehov vseh se veselijo,
kot mi, sovražnika prazijo.

Zdaj še o sebi par besed,
kako daj sem postal poet:
broj 1 v desni, zarzla noga leva,
na slamo priko-van sem reva.

Smrt fašizmu - narodu svoboda
pozdrave sprejmi čez to Savo vodo,
ki kmalu nas ne bo nič več ločila
in bratom Rusom za prehod služila!

Na Gorenjskem, 3.IV.1944.

Tvoj Braškar.

Zofka:

Naša proslava

Že pozno zvečer smo dospeli na Plešivec. Utrujeni smo polegali na seno v kozolcu ter sladko zaspali. Ob štiri zjutraj nas je prebudil dežurni s kličem: "Uzbuna!". Mislili smo v prvem hipu, da je to le vaja, toda kmalu smo se prepričali, da gre za res. V hipu smo bili na nalah in tudi že v stroju in z največjo brzino zasedli položaje na bližnjem hribu. Sovražnika ni bilo, zato smo ga pričeli iskati in zasledovati. Nemški barđiti pa so nas začutili in so se zato umaknili nazaj v svojo postojanko.

Ko smo se vračali, smo se oglasili v kmečki hiši, v kateri so se prej zadrževali Nemci. Doma sta bila le stara mamica in oče. Oba zelo prestrašena in tresla sta se od strahu. Zato smo ju vračali, česa se tako bojita, ženica je

pričela pripovedovati, da se nas nič ne boji, pač pa nemških banditov, ki so jo izpraševali z naperjeno puško po nas in ji grozili s smrtjo. Uboga starka je seveda odgovarjala, da ne ve o partizanih ničesar.

Vrnili smo se v logore. Nekaj tovarišev je šlo počivat, ostali pa smo posedli po vrtu in občudovali prirodo. Bila je lepa nedelja, zadnja ga aprila. Tako sedeči smo se pogovarjali, kako smo prejšnja leta lepo praznovali 1. maj, praznik vsega delovnega in poštenega ljudstva.

Še proti mraku je prišla zapoved, naj se mi pravimo za pohod. Povelje je bilo izvršeno hitro, kajti zazdelo se nam je, da bo danes zakresalo nad švabskimi glavami. Čim je nastopil mrak je dolga kolona krenila v največji tišini proti sovražni postojanki. Na obrobkih bližnjih in daljnjih hribov so goreli kresovi, ki so naznanjali, da na vsakem vršičku naše domovine bije slovensko srce in budno pazi, da se ji ne izmakne niti koščka zemlje. V tišini in tako prijetnem razpoloženju smo prišli k postojanki, kjer se je naš prvi bataljon ločil od ostalih in sel na položaje. Odrejeno nam je bilo postaviti se sedo, da bi lahko naše ostale enote nemoteno napadle posadko in uničile Velenjski rudnik. Za seda je bila hitro postavljena. Da pa čas nebi ostal neizrabljen, smo pred napadom šli malo pogledat k nekemu višjemu nemškemu uradniku. Ni ga sicer bilo doma, pač pa njegova žena z družino. Ob vstopu so se nas smrtno prestrašili. Be pričana je bila, da zanjo ni več življenja, stisnila je svoje otroke k sebi in kričnila: "Dragi otročiči, gotovi smo! Tovariš komisar jo je pomiril z izjavo, da mi ne pobijamo nedolžnih žena in otrok, kot to delajo sonarodnjaki njenega moža, pač pa da smo ljudje, ki hočemo svobodno živeti na svoji zemlji in da se bijemo vsak za sebe, za svoje otroke, žene, matere in očete ter za lepo našo Slovenijo. Za te besede je bila žena iznenadena in pomirjena in z nam pričela donašati najboljše jedi in pijačo, vse

kar je pač imela. Mi smo seveda odklonili. Vrnili smo se v zasedo in med gromom boja tam pri rudniku opazili velik požar. Nemška banda je začela iz Velenja prihajati ogroženi posadki na pomoč. Prvi poizkus prodora smo bliskovito in energično zavrnili. Napadli so naše položaje drugič, to pot z večjimi silami. Šlo je bolj zares. Po cesti je privozil avto, ki je moral obstati. Posadka iz njega je pobegnila. Med tem pa so skušali vedno znova prihajajoči nemški banditi naš bataljon obkoliti, pa se jim ni posrečilo. Razbili smo marsikako prusko betico in njihovo nakano. Nadajtnjo borbo je prekinilo došlo povelje, da se umaknemo, ker je bila naloga ostalih edinic pri rudniku uspešno končana. Še enkrat so temeljito zapeli naši mitraljezi, ki so sovražnika prisilili k molku in naš odhod je bil tako povsem omogočen.

Proti jutru smo zapustili položaje z veselim srcem in zadoščanjem, da smo Švabe dobro nakresali in to v utrjeni postojanki. Ko smo se oddaljevali smo se še vedno ozirali nazaj, tja kjer smo z uničenjem rudnika preprečili tujcu izkoriščati zaklade naše zemlje, ki smo jih tako ohranili za dobo svobode našim bodočim rodovom. Bajna svetloba gorečega rudnika pa je dajala vtis mogočnega kresa, ki je v noči na 1. maj razsvetljeval vso daljnjo okolico.

Taka je bila naša prvomajska proslava. Lepa je bila.

IGOR

Sanitetni referent

I. SNOUBT

Čistota je zdravje

Polona Tomšičeve brigade se pomika sredipo poldneva skozi vas. Lepo vreme je, vse je pomlačansko, praznično razpoloženo, narava v cvetju in prvem zelenju, po vasi je vse pospravljeno, saj je praznik. Dekleta in žene, ki imajo ta dan čas, pa tudi zato, ker so radovedne, hitijo na prah, gledat kakšni so pravzaprav tile slo-

venski fantje - vojaki, partizani. Do sedaj so jih videli samo ponoči ob brljavi leščerbi ali pa so jih samo slutile v temi, danes pa si je sonce nanje, čisto pomladansko sonce.

Oj, kakšni so! Sami zastavni fantje; pa tudi vojaki sami se zavedajo, da jih gledajo ra dovedne oči, zato se marsikateri ponosno vzra na, si popravi čepice na glavi in tesneje za tegne pas. Oni tam pa, ki ima raztrgano suktnjo in ki bi jo lahko zašil ali pa vrzel proč, je pobesil oči, malo ga je le sram, da ga vidi takšnega. Pa zopet drugi, ki se ta dan ni umil in tudi počesan ni še nič, tudi ta čuti, da nekaj ni v redu in skladu med njegovo zunanostjo in pa naravo ter prazničnim razpoloženjem, ki vlada v vasi.

Pa dovolj sta ta dva primera. Seveda jih najdeš v brigadi le precejšnje število. Toda tisti, ki kaj damo na sebe, na svojo zunanost in na svoj izgled, tisti ne smemo dopuščati, da bi bili drugi tovariši poleg nas taki. Saj to so v sramoto naši vojski in našemu narodu. Zato je treba take nemarniže opozarjati in jih pripraviti do tega, da se bodo začeli snažiti, umivati se, krpiti si obleko in snažiti čevlje in ne samo zaradi tega, ker je možno, da nas vidi kdo in nas bo imel take raztrgane, umazane in zanikrne le za bandote, ampak zato, ker smo slovenska narodna vojska in kot taki moramo biti tudi po svoji zunanosti vredni svojega slovenskega imena.

A še ena stvar je, ki jo je vredno in pomembno omeniti. Ne samo radi dekliških oči in zato, ker smo slovenski vojaki, ampak zaradi samega sebe in pa v korist vsej naši skupnosti, moramo paziti na to, da smo vedno čisti, umiti, obriti, da imamo snažno obleko, čisto ubovaloj saj čistota je zdravje, pravi pregovor in je tudi v resnici tako. Če bomo čisti, bomo tudi zdravi in potem tudi nalogo, ki smo si jo zadali, lahko izpolnili. Lahko bomo bili sovraga, kjerkoli se bo pojavil in ga končno pregnali iz naše majke zemlje.

Pismo novimca

Dragi tovariš!

Kakor Ti je znano sem partizan, kakor je h
je do sedaj že mnogo iz Ponikev. Iz tega razlo
ga sem se nagnil, da Ti pišem par vrstic, če
vem, da je naša vas še zaspana ter da nima pra
vega pojmovanja o Osvobodilni Fronti, ker ni i
mela prilike zato, ampak je samo poslušala puh
lo propagando in laži naših okupatorjev in pa
njihovih psov, naših ničvrednih, propadlih slo
venskih tipov, ki služijo okupatorju za botih
par mark in izdajajo naše zavedne brate in ta
ko tirajo v smrt.

Kaj je partizan in pa OF, Ti bom dr
gi to
povedal v par besedah, kolikor vem. Partizan je
vojak, član sedaj velike in močne Osvobo
dne
Fronte, katere organizacija in pa obstoj je da
nes priznan po vseh velesilah, saj so posl
nam svoje delegate in naši delegati so čl
k
njim, ter je kot taka postavljena, da osvobodi
ter reši izpod okupatorjevega jarma ves slo
vanski in slovenski narod. Vsak slovanski na
rod se bori za svoje pravice in pa obenem vsi
za skupnost. Da boste pa vedeli cilj naše bor
be pišem tudi to:

V naši organizaciji je združenih 18 raznih
strank in pa partij poprejšnje Jugoslavije. Vsi
skupaj smo napovedali vojno okupatorjem, ki ma
že poznajo in nas bodo še temeljitejše spozna
li. Ne bo dolgo, saj bodo kmalu na kolenih, ko
bodo morali tudi oni priznati, da slovenska ze
mlja pripada edino le nam Slovencem. Svoje la
ži o dozdevni nemški narodnosti spodnještaje
cev bodo pa požrli še prav osoljene, ker jim za
sol že skrbi OF.

Drugič: borimo se za samostojno Slovenijo,
ki bo v njej združen ves slovenski narod s Ko
roško, Goriško ter Trstom. Kar je slovenskega je
in bo postalo zopet Slovenija, svobodna Slove
nija v skupni Jugoslaviji, ki jo pa ne bodo več
vladali koritarji, ki danes v Londonu in po dru-

gih državah nosijo svoje rejene trebuhe, ampak tisti kmečki sinovi in delavci, ki so se z nami skupno borili za svobodo, se potikali po gorah in goščevah, pričakujoč, da jih izda bratki se ne zaveda kaj je partizan, ampak zapeljivan od okupatorjevih priganjačev izročalju di - brata na milost in nezilost sovragu. Kar se vere tiče, Vam povem, da še ne borimo za vero, ne proti veri. Vera ne spada v politiko. Versko prepričanje ima vsak svoje svobodno, samo da si posten državljan. Povejte pa vsem, da iz dajalca in pa nož na dve strani danes prodajde. Vsak bo dobil svoje plačilo, kdor ne bo pomagal v tej osvobodilni vojni in pa seveda kdor bo proti nji. Vsi ne morete v gozd, zato pa pomagajte doma. Ko pridejo naši odredi, ki bodo urejevali rajo, jim pojdite na roko. Pomagajte jim v izvrševanju njihovih nalog ter pri prehrani. Pod necenim pogojem pa ne izdajajte, ker sledi smrt. Če morete, se spomnite tudi domačih fantov s par cigaretami. Oddajte jih Kurirju, ki jih bo potem izročil nam.

Vsi tisti, ki je v vas že posijal žarec svetlobe, podučite druge ter jim pomagajte z te ne. Tudi X..... naj nekaj prispeva, saj je pri nas na zelo dobrem glasu.

Ozdravljam Vašo družino, naše domače in vse ostale prijatelje.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Jože, 2 četa I. bat.
I.S.N.O.U.B.T.T.

F. ANCI,
sekretar brig. SKOJ-a:

V rasedi

Dan se je nagibal k noči. Švabov ni in ni, da bi prišli oblegani postojanki na pomoč. Ča kamo, drémljemo, z zaspanimi očmi motrimo ce sto poti Kamniku. Zazdalo se mi je, da čujem brnenje. Res brnenje, ki postaja vedno močnej še in že se prikaže pred nami nemški tank, za njim pa oklopni avtomobil. Prvi streli padajo Protitankovska puška s svojim "cunk" vrta železne stene tanka. Zadet je, toda še se premika, kar naenkrat se naglo obrne in odpelje nazaj proti Kamniku. "Blinda je bolj neokmet na, ta nam ne uide. Se par strelcov iz protitankovske puške in ostala je na mestu. Lot plaz so se vsuli naši borci na njo. Juriš je bil tako navel, da Švabi niso niti utegnili oddati kaj več strelcov iz nje. Taki so že na vrhu oklopnjaka, še trenutek, tresk par bomb in za vladala je tišina. Iz "blinde" smo izvlekli 12 mrtvih Švabov. Borci pobirajo plen. Mitraljezi "šarac" z municijo, 7 pušk, brzostrelko in radijo sprejemno in oddajno postajo. Vsem se bere nasmeš na ustnicah. V tem moramo nazaj nazaj na položaje, da zadržimo pehoto. Črn dim se vali iz goreče "blinde", zapojejo mitraljezi, puške prasketajo - huda borba se je vnela... Črtditi nemški napadi končujejo pod našim močnim strojniškim ognjem. Odnehujejo, prisilili li smo jih k umiku, morali so se vrniti nazaj v žico.

Zabavni kotiček

LADO, kurir

"JAZ SEM KUHANJE NA OČE".....

Ko sem jaz stopil v partizansko vojsko, sem bil navaden vojak. Pozneje so me zvolili za bolničar-ja. Pa ranjenci niso bili zadovoljni z menoj, sem imel preohorne prste. Zato so me izvrgli in so me izvölili za kurirja. Seveda kurirska služba je dobra, samo za mene je bilo to lo hušo, ker sem bolj počasen. Pa zopet niso bili zadovoljni z menoj. Potem so me postavili za kuharja. To pa je bilo za mene! Bil sem včasih prost, moja dolžnost je bila samo, da kuham in jem. Vendar tudi ta služba ni bila predobra. Prišli smo v take kraje, da sem moral kuhati v sviljski kuhinji, pa se je tako kadilo, da nisem nič videl in sem hrano zmiraj zapalil. Pa to še ni bilo tako slabo. Bilo je nekega večera, ko so šli na rekvizicijo in so prinesli belo moko. Rekli so mi: "Tu imaš malo mokce, pa napravi žličnike." Seveda jaz sem vzel malo mokce in malo vode, pa sem naredil žličnike, pa se je tako kadilo, da nisem videl nič in so se na žalost žličniki spremenili v močnik. In tako se je zgodilo večkrat, pa so me pognali iz kuhinje in postavili na stražo. Tako sem prišel zopet nazaj v svojo četo in hodim na stražo. Pa mi je tudi prav, kadar bo konec vojske in se mi ne bo treba lagati ljudem in jim bom lahko rekel, da sem se tudi boril. Sedaj me oči več ne bolijo in sit sem tudi vsak dan, dočim sem bil poprej večkrat lačen. Tudi želodec me ne boli več, ko ni zapaljenega močnika.

-----++++-----

Na pohodu preko Hrvatske smo slišali tri le dve:

I. Katera vojska je najmodernejša na sve-

- tu? - Paveličeva! Zakaj? Zato ker se vozi s tramvajem na poločaje.

II. V pričakovanju ustaškega šolskega nadzornika je učiteljica naučila svoje učenke vsa vprašanja in odgovore, da bi malčki pred nadzornikom brez pomisleka in-hitro odgovarjali na vprašanja

Stefek je naučila:

Kaj je pri vas novega?

Imamo mlade mačke.

Kaj so ti mladi mački?

Vsi ustaši!

Ustaški šolski nadzornik je res prišel, malčki so točno odgovarjali, ko pa je prišel na vrsto Stefek, pa je na drugo vprašanje, kaj so mladi mački, odgovoril: "Najprej so bili ustaši, sedaj pa so že spregledali in so partizani."

O B - J A V E

Splošna Protifašistična Ženska Zveza - METLIKA je poslala borcem naše brigade ob priliki praznika žena 8. marca iskrene borbene pozdrave z zagotovilom, da nam bodo vedno zvesto stale ob strani v borbi za svobodo domovine.

=====

SPZŽ - Kamnik nam je za ta praznik poslala pozdravno pismo slične vsebine.

=====

Stab naše brigade se je obema SPZŽ v imenu vseh borcev, komandirjev, komandantov in političnih delavcev v brigadi iskreno zahvalil za pozdrave

=====

Naši ranjenci nam poročajo, da so dobesečno gornjeni ob iskreni pozornosti štajerskih, turnjskih, moravških in kamniških deklet organiziranih in vključenih v narodno - osvobodilnem

gibanju; od njih so po partizanski pošti sprejeli vedno nove pošiljke piškotov cigaret, jabolk in drugih dobrot pa tudi ganljivo iskrena pozdravna in bodrilna pisma, priložena tem paketom in naslovljena običajno na " neznanega borca za svobodo". Štab brigade se vsem posameznicam in organizacijam v imenu ranjencev toplo zahvaljuje.

=====

Čnako so bili borci naše brigade za Veliko noč prijetno presenečeni, ko so bili obdarovani s številnimi paketi. Štab brigade se v imenu obdarovancev najtopleje zahvaljuje SPZŠ tuhinjskega, moravškega, kamniškega in štajerskega rajona z zagotovilom, da smo borci Tomšičeve brigade prej ko slej neomajno odločeni, četudi v najtrših bitkah, boriti se do poslednjega diha za osvoboditev vse Slovenije iz suženjstva zverinskega okupatorja

=====

I z u r e d n i š t v a

Tovariši, naš list je zopet izšel. Od vas je odvisno nadaljnje redno izhajanje lista, ki naj bo tudi v bodoče zrcalo narodno-osvobodilnega boja naše brigade in hkrati tudi kulturne stopenje njih borcev. - V prostem času vzemite svinčnik v roke in zapišite ter opišite borbe, ki so se vam v partizanskem življenju najbolj vtisnili v spomin. Ne sme nikogar motiti ali plašiti misel, češ da ima slabo pisavo in da ni zmožen napisati se stavka. Napišite točno tako svoje misli, kot bi pripovedovali svojim dragim domačim razne doživljaje in videli boste, kako se bodo vaši prispevki potem lepo čitali v Tomšičevem glasu, kadar bodo natisnjeni. - Tov. Jože, desetar iz 2. čete I. bat. naj nam oprostí, da smo brez vprašanja objavili celotno njegovo pismo. Vsebina je itak na menjena javnosti, zato je prav, da ga čitajo vsi njegovi tovariši.

Vodja Propagandnega odseka I. ŠNOUBTT-
pporočnik Lado l. r.

V S E B I N A :

	Stran
Pismo Vide Tomšičeve	1
Odgovor Vidi Tomšičevi	2
Beseda novincem	5
21. maj	7
Cerkev ter slovensko narodna oblast..	8
Gradimo narodno oblast	10
Tovariš Jože	15
Tov. kapetanu Kotarju v spomin	13
Sonet tov. Kotarju	16
Akcija na vlak	17
Pismo Dakiju	18
Naša proslava	22
Čistoča je zdravje	24
Pismo novinca	26
V zasedi	28
Zabavni kotichek	29
Objave	30

a. c. Hubert.

